

Učiteljem treba le častitati, da imajo tako popoln imenik šol in vsega, kar je s šolo združeno. Tako nam je ta koledar poleg koledarja družbe sv. Mohorja mala slika vse Slovenije.

Venček pravljic in pripovedek. Slovenski mladini spisal Josip Freuensfeld. Celje, 1892. Samozaložba. Tiskal Drag. Hribar. 8°. Str. 87. Cena 35 kr. Dobiva se pri pisatelju v Ljubotmeru. — Dvanajst pripovedek te knjižice se čita dokaj lahko in z zanimanjem. Smer je večinoma blažilna, jezik lep. Razlitega pa je po tem delu preveč nepotrebnega čustvovanja, osebe so silno mehke in rahle, polne solz in vzdihov. Ako namerja pisatelj izdati še kak zvezek, naj piše res tako, kakor pripovedujejo stara mati in govore med seboj otroci, brez «da, da», brez sentimentalnosti. Omenjamo, da ima vsakdo le (dva) roditelja, ako ju neče imenovati starišev.

Gosp. Anton Turk v Ljubljani je založil in prodaje nekaj malih knjižic za ljudstvo. Izmed teh omenjamo dve: *Cvetina borogradska. Povest. Predejal H. Majer. Ilustrovana izdaja. 1892. Str. 127. Cena 40 kr. — Nemško povest Schmidovo je hotel prelagalec postaviti na čisto slovenska, domača tla. Škoda, da se jezik pisatelju ni posrečil. — Sveta Notburga, pomočnica v vsakovrstnih potrebah, in popis življenja svete Heme, kneginje slovenske, s pripovedko o Zoonu v Blejskem jezeru. II. pomnoženi natis. 1892. Cena 18 kr. — Oblika in vsebina te knjižice sta ljudstvu primerna. V obče želimo, da gosp. Turk nadaljuje izdajanje knjižic za ljudstvo, a naj skrbneje izbira bodisi pisatelje, bodisi njihova dela.*

HRVAŠKO SLOVSTVO.

(Piše J. Barlè.)

Kakor vsako leto, naj tudi letos opišem cenjenim čitateljem knjige in delovanje «društva sv. Jeronima.» Društvo je v pretekli. letu dobro napredovalo. Najpreje omenjam lepo društveno hišo, dvonadstropno, katera stoji ob cesti na novi kolodvor, a velja okrog 77.000 gl. Ker je hiša na jako lepem kraju, bode dajala društvu lepih dohodkov, v njej se namreč oddaja 11 stanovanj. Glavna seja društva je bila 17. sušca m. l. Društvo je naraslo in sicer za 617 udov; tako jih je bilo upisanih do konca 1891. l. 9813. V 24 letih, odkar je utemeljeno (1868.), izdalo je društvo 88 knjig v 952.600 iztiskih, kar je lepo število. V seji je bil lep predlog, kako bi društvo bolj napredovalo. Če bi namreč vsaka šola vsako leto vpisala v društvo najboljšega dijaka, pomnožilo bi se društvo vsakega leta za nekakih 1000 členov. To bi bil lep napredek, a kar je glavno, razširila bi se knjiga najbolje med prosti narod, saj je še sedaj v trojedini kraljevini več župnij, katere nimajo niti jednega člana. Žalostno, a istinito. Skupna imovina društva šteje 127.203 gld. in 90 kr. Društvo je letos izdalo štiri knjige. Prva je:

Danica. Koledar: ljetopis društva svetojeronimskega za godinu 1893. 8°. Stranij 224. C. 25 kr. — Tiskana je Danica v 38.000 iztiskih. Vsakega leta je je treba natisniti več izvodov,

ker je Danica najbolj priljubljeni koledar. Ta letnik se odlikuje po vsebini in po raznovrstnosti. Razven društvenih stvari sta tu najpreje dve večji pesmi; v prvi slavi znani Ivan Lepušić smrt Petra Kružića, vojvode Kliškega v l. 1536., a v drugi hvali starina Ivan Trnski preprostega poštenjakovića Polde-ta Hodaka in pa junškega bana Jelačića. Povest Venceslava Novaka: »Naša babica« je pisana v blažilnem duhu; opominjala bode vsakoga kake preproste žene, dobre kot dober dan, katera je bila blagoslov celemu svojemu kraju. Vse nezgode, katere so se stresle na njo, pretrpi udano, ne obupa, saj ji je v srcu čvrsta vera in udanost v voljo božjo. Saj še vedno živi stari Bog. Zato ji pa tudi pisatelj na koncu kliče: «Ti si zavriedila, da budeš u redu uz junake i učenjake; ta tvoj je život bio zlatna knjiga, na tvom grobu utvrdila se u mojoj duši istina, da je najveća mudrost života: Zeljeti i činiti dobro svomu bližnjemu, da ti bude samomu dobro na zemlji!» — Mal spisek s sliko spominja čitatelja lepe Zagrebske razstave, katero so mnogi obiskali. Tu je tudi zgodovinski članek o Krapini, rodnem mestu slavnega Ljudevita Gaja, kateremu so ondi odkrili 26. kimovca 1891 lep spomenik. Spis «Naša književna društva u Zagrebu» kaže čitatelju štiri Zagrebska književna društva, katerih poslopja nam podajajo lepe slike. Najprva je seveda jugoslovanska akademija, delo velikega Strossmayerja, potem je Matica, za njo Jeronimsko društvo in učiteljska društva z Učiteljskim domom. Lahko se ponaša vsak Hrvat s takimi društvi! Koristil bode poučen spis J. Dudana: «Gnojenje i umjetna gnojiva», ravno tako, kakor tudi članek našega rojaka Fr. Kuralta: «O ciepljenju američke loze (trte)». Pripovedčica Jos. Kozarca: «Mlinar i djavo» nam prav jasno dokazuje, kako Bog nikdar svojih ne zapusti. Tudi: «Naši Primorci» se opisujejo. V Primorju životari še vedno nepokvarjen hrvaški narod, kateri si je znal ohraniti v vseh nezgodah trdno versko čustvo, nrvnost, delavnost in pa ljubezen do borne domovine. Kako si trdo služi oni del hrv. naroda borni košček kruha! Saj ga pa zato tudi zna ceniti. V drugih krajih se kaže pogostoma, da propada pravi krščanski duh in ž njim tudi nrvnost, kadar so dospeli ljudje do bogastva. Zato kliče pisatelj: «Kamo sreće, da bi sav naš narod bio ovako nabožan, radin, umjeren i stedljiv!» Čitatelji zvedó v Danici tudi nekaj malega o Kneippu in njegovem zdravljenju. Tu se sestanemo zopet s starim znancem popom Josom (Vukelićem), kateri nam na poseben način in v prekrasnem narodnem jeziku opisuje svoje krajišnike in letos podaje lepo, poučno legendo o Bogu in sv. Petru, kako sta po svetu hodila in blagoslov delila, in pa o grešnem vojaku, kateri se jima je pridružil. Take stvari radi čitajo. Na koncu so še: «Gospodarske sitnice, smiešice, kakova će biti godina 1893., i sajmi.» Danica je torej jako raznovrstna in primerna, zato jo tudi narod težko pričakuje. Letošnja je še posebno dobra, ker jo lepšajo tudi slike. Naj bi imelo Svetojeronimsko društvo toliko članov, kolikor «Danic» potuje v narod. Bog daj! (Konec.)

